

С.А. Вітер

кандидат педагогічних наук

З.Д. Вітер

Житомирський національний агроекологічний університет

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПОТРЕБ УПРАВЛІНСЬКОЇ СИСТЕМИ

На сьогодні система бухгалтерського обліку виступає основним інформаційним джерелом для прийняття управлінських рішень. Тому завданням облікової системи має бути не лише контроль майна, а й генерування різноманітних видів інформації для менеджменту, що робить актуальним проблему забезпечення якості облікової інформації, необхідної для учасників управлінського процесу.

В умовах глобалізації економічного розвитку, поглиблення інформатизації суспільства та інтелектуалізації системи управління, традиційна система обліку в Україні не відповідає вимогам управління. Це в свою чергу обумовлює необхідність диференціації системи обліку на ряд рівноцінних облікових підсистем, які генерують інформаційні ресурси для трьох підсистем менеджменту: операційного, тактичного і стратегічного.

Отже, управлінський облік як підсистема обслуговує менеджерів різних рівнів, генеруючи інформацію в реальному часі, яка необхідна їм для виконання поточної роботи (протягом зміни, доби, декади). Фінансовий облік – узагальнює дані для складання звітності у відповідності до стандартів обліку, що характеризує роботу підприємства за минулий період за стандартним обмеженим набором економічних показників і використовується адміністративним персоналом підприємства. Стратегічний облік – підсистема, в межах якої можна досягти найбільш ефективного поєднання контролю, координації, обліку та аналізу стратегічної діяльності підприємства для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Розвиток інформаційних технологій забезпечив можливість підприємств все більшу кількість облікових даних збирати та інтегрувати за допомогою комп'ютерних інструментів, створювати нові сервіси доступу до них через Інтернет мережі, за допомогою веб-додатків або корпоративних сайтів. Таким чином, сьогодні для підприємства якісна інформація є однією із його конкурентних переваг. Для того, щоб процес функціонування інформаційної системи бухгалтерського обліку був визнаний як ефективний, остання повинна забезпечити генерування якісної інформації у вигляді бухгалтерської звітності [3, с.103].

Інтегрованість системи обліку зі складовими системами управління забезпечує облікова політика підприємства. Вважаємо за доцільне до процесу її формування залучати

менеджерів для прийняття рішень щодо вибору технік та методів обліку, критеріїв якісної оцінки системи облікових показників, визначення впливу облікової політики на показники бухгалтерської звітності, складання, оприлюднення і розкриття в ній облікової інформації, що дозволить привести її у відповідність до потреб користувачів.

Основною вимогою для прийняття ефективних управлінських рішень є наявність адекватної інформації та передача її користувачам таким чином, щоб вони правильно сприйняли інформацію про облікові події – господарські процеси та явища на підприємствах або за їх межами. При цьому облікова система розглядається нами як інструмент внутрішнього управління фінансами підприємства та як засіб представлення інформації зовнішнім користувачам у бухгалтерській звітності (рис. 1).

Отже, облікова система виконує крім інформаційної, також комунікаційну функцію, забезпечуючи взаємозв'язок між відправником (бухгалтером) та одержувачами (внутрішніми або зовнішніми користувачами) за допомогою повідомлень (бухгалтерської звітності), з метою забезпечення їх адекватної взаємодії. Інформаційна функція звітності передбачає здатність забезпечити запити різних користувачів бухгалтерської інформації на основі формування системи інтегрованої звітності на підприємстві, що об'єднує фінансові та нефінансові показники. Інтеграція даних із систем фінансового та управлінського обліку

сприяє підвищенню інформативності бухгалтерської звітності за рахунок доповнень і пояснень.

У даному випадку під поняттям «комунікаційна функція звітності» розуміємо здатність забезпечити взаємозв'язки між елементами обліково-інформаційного простору (бухгалтерами, менеджерами, власниками, зовнішніми користувачами тощо) та розуміння інформації, що передається.

Рис. Бухгалтерський облік як інформаційно-комунікаційна система для потреб управління [розробка авторів]

Однією із якісних характеристик облікової інформації у Концептуальній основі складання та подання фінансових звітів за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку є її зрозумілість, тобто доступність для сприйняття кваліфікованим користувачем [2]. Зрозумілість інформації ми трактуємо не як її спрощення, а як припущення того, що переважна частина користувачів цієї інформації мають відповідні знання з бухгалтерського обліку та програм його автоматизації і ставлять за мету вивчати таку інформацію більш ретельно.

Зауважимо, що фінансова звітність складена за національними стандартами, здебільшого спрямована на внутрішніх користувачів – вузьке коло осіб, наприклад керівників, фінансових директорів, головних бухгалтерів, що розуміють показники звітів та здатні їх аналізувати (це у кращому випадку, у гіршому – фінансова звітність вітчизняних суб'єктів господарювання часто формується лише задля подання її до органів статистики). Що стосується звітності за міжнародними стандартами, у МСФЗ наголошується, що інформація повинна бути спрямована в першу чергу на широке коло користувачів (зокрема, зовнішніх – інвесторів, потенційних інвесторів, кредиторів, клієнтів, постачальників тощо) [1]. А тому МСФЗ є інструментом підвищення зрозумілості інформації, яка створює достовірну базу для визнання доходів і витрат, оцінки активів і зобов'язань, що надає можливість об'єктивно розкривати існуючі фінансові ризики суб'єктів господарювання, а також порівнювати результати їх діяльності в цілях забезпечення адекватної оцінки їх потенціалу та ухвалення відповідних управлінських рішень.

Основною задачею в напрямі підвищення рівня якості облікової інформації є зменшення рівня інформаційної невизначеності, встановлення оптимальних обсягів вхідних даних та вихідної облікової інформації, що використовується користувачами для прийняття управлінських рішень. Таким чином, удосконалення облікових комунікацій підприємства не лише підвищує роль облікової системи в системі інформаційного

забезпечення підприємства, а й у цілому сприяє підвищенню ефективності його управлінської діяльності.

Перелік використаної літератури

1. Бондарчук Н. В. Гармонізація бухгалтерського обліку України за міжнародними стандартами / Н. В. Бондарчук // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. - 2012. - Вип. 9(1). - С. 116-122.
2. Концептуальна основа складання та подання фінансових звітів. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / за ред. С. Ф. Голова ; [перекл. зангл.]. – К. : Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. – 736 с.
3. Корягін, М. В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності : монографія / М. В. Корягін, П. О. Куцик. - К. : Інтерсервіс, 2016. - 275 с.